

MÚLT-JELEN

TATABÁNYA IDENTITÁS-KERESÉSE

TARTALOMJEGYZÉK

TAPASZTALÁS, KÉRDŐÍV
IDENTITÁS, BÁNYÁSZ MÚZEUM
MŰVÉSZETI ANALÓGIÁK
TÁRGYAINK
TÉRRASZTER

TAPASZTALÁS, KÉRDŐÍV

- FŐTÉR ELSŐ LÁTÁSRA
  - AUGUSZTUS 20.

A kutatásunkat azzal kezdtük, hogy ellátogattunk Tatabánya Főterére egy átlagos júliusi napon. Azt tapasztaltuk, hogy a téren sok ember halad át nap mint nap, de hosszan senki nem tölti itt az idejét. Elvétve találtunk padokat és virággyásokat, azonban semmi olyan tárgyat nem fedeztünk fel, ami leköthette volna a tatabányaiak figyelmét.

Első benyomásaink után, megkeresve a Tatabányai Polgármesteri Hivatalt, lehetőséget kaptunk, hogy az augusztus 20-án a Főtéren megrendezésre került ünnepségen elbeszélgethessünk a város lakóival. Az eseményre Düll Andrea környezetpszichológussal konzultálva és az Ő tanácsait megfogadva egy kérdőívet készítettünk. A kérdőívben a szokványos statisztikai adatokon kívül (mint korosztály, városon belüli lakóövezet) az emberek Tatabányához, valamint a Főtérhez kötődő érzéseire voltunk kíváncsiak.

Ahhoz, hogy feltérképezhessük, hogy a tér melyik pontjait részesítik előnyben a lakók, készítettünk egy makettet, amin bejelölhették a legkedveltebb és a kevésbé kedvelt helyeket.

A tatabányai lakosok vágyai már helyben körvonalazódtak: árnyék, ülőfelület, növényzet. Ezeket a funkciókat végig szem előtt tartottuk a tervezés során.

IDENTITÁS, BÁNYÁSZ MÚZEUM

- INDUSZTRIÁLIS MÚLT
- IDENTITÁSVÁLSÁG
- ELHAGYOTT TÁRGYAK FELFEDEZÉSE
  - ELŐKÉPEK, LÁTKÉPEK
  - BECHER HÁZASPÁR

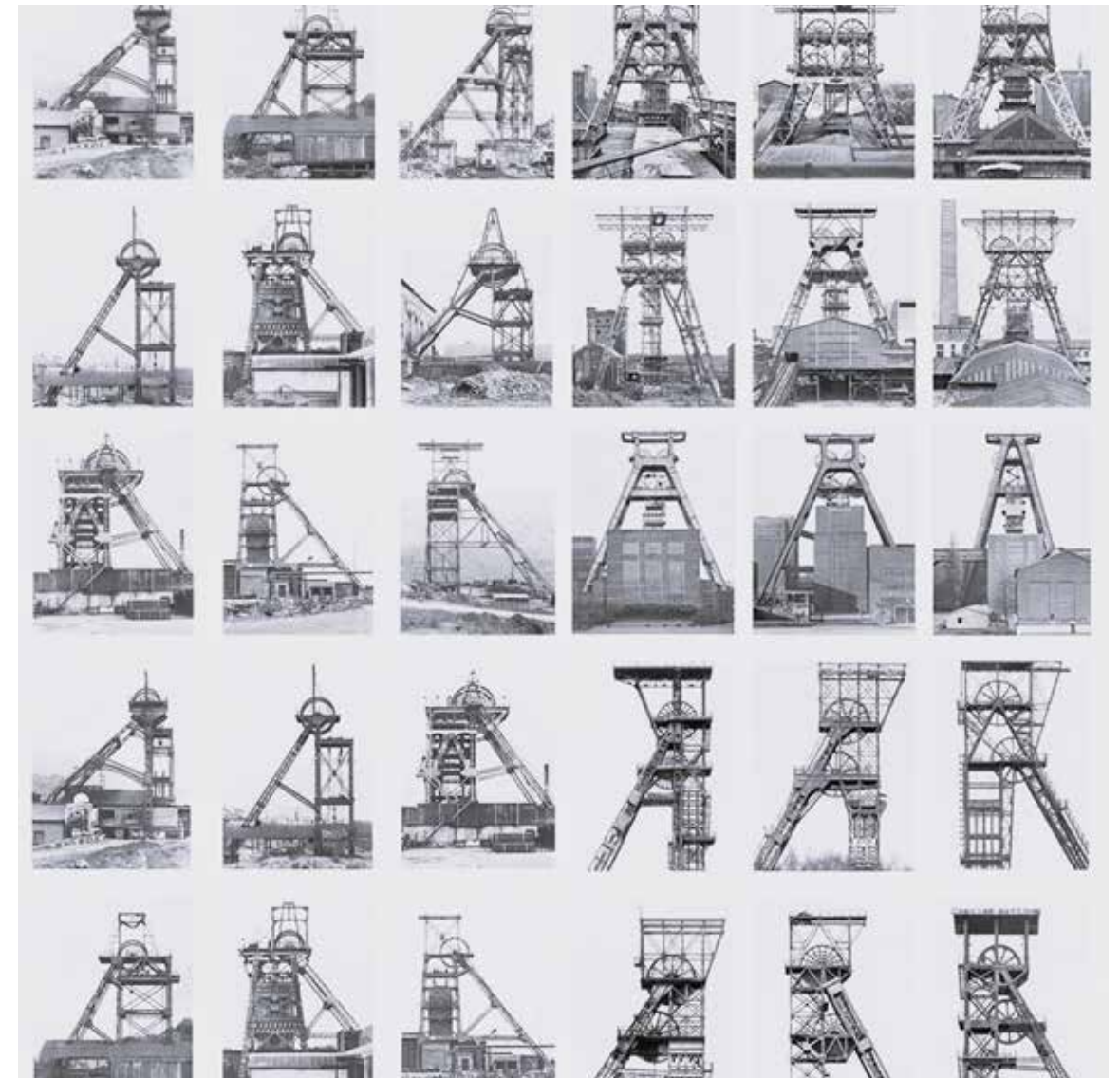
Tatabánya ipari várossá válása 1891-től kezdődött, fellendült a fémipar és a bányászat. Létrejött négy bányaközség, amelyek összetartották az embereket, életük szerves részévé vált a bányászat. [2]

Azonban az 1900-as évek végén bezárt az utolsó bánya is, megannyi emléket és ipari tárgyat hagyva maga után. Napjainkra ez az industriális múlt nagyrészt feledésbe merült, a bányászathoz használt eszközöket csak a helyi múzeumban tekinthetjük meg. [3]

A helyiekkel folytatott személyes beszélgetések során felmerült a kérdés, hogy az idősebb generáció hiányolja-e ezt a társadalmat összefogó erőt, vajon napjainkban mi adja Tatabánya identitását. Kiderült, hogy a lakók szeretnék feleleveníteni a bányász múltat, ugyanis a város tagoltsága miatt nincs már olyan személyes kapcsolat a tatabányaiak között, mint mikor bányasközségekben éltek.

Felmerült bennünk az ötlet, hogy olyan objektumot tervezünk erre a térre, amely magában hordozza a város industriális múltját, amelyre a lakók jó érzéssel gondolnak vissza.

A tervezés első fázisában elhagyott tárgyakat kerestünk, amelyek a bányászathoz kapcsolódtak - ezért is látogattuk meg a helyi Bányász Múzeumot -, illetve megvizsgáltuk Tatabánya régi látképeit.

[4]

[5]

[5]

[6]

[9]

[7]

[6]

[7]

[5]

[8]

MŰVÉSZETI ANALÓGIÁK

- LOIS VIKTOR, HANGSZERSZOBROK
- ASSAMBLAGE, TÉRBELI KOLLÁZS
  - SUFNITUNING LUGASOK

A Bányász Múzeum kiállítási anyagában szerepelnek a tatabányai származású művész, Lois Viktor alkotásai. A szobrász használaton kívüli bányászati eszközökből készít hangszereket. A műalkotásokat megvizsgálva arra a következtetésre jutottunk, hogy az objektumunkat mi is régi tárgyak újragondolásával szeretnénk létrehozni.

A régi tatabányai tájképeket egymás mellé helyezve egy síkbeli kollázs tárult a szemünk elé: az iparra jellemző egyedi formák kezdtek el minket foglalkoztatni. Ezt a síkbeli kollázst a térre adaptálva egy térbeli kollázst képeztünk, amelynek a felépítése az assamblage-zsal rokon.

A tatabányai utcákat járva felfedeztük a kisvárosi „sufnituning”-ot, amelyből érdekes alkotások születtek: a kertekben különböző alakú és elrendezésű lugasokat vettünk észre, amelyekkel párhuzamot vontunk a saját tárgyainkkal.

Az assamblage, - mint művészeti analógia - segítségével lugasokat terveztünk a térre. Otthonról elhagyatott tárgyakat gyűjtve maketteket készítettünk. Az első makettünk redukció nélkül született, minden talált elem, - amit érdekesnek tartottunk - szerepelt a komponálás során. Később ezeknek az elemeknek a számát csökkentettük, kisebb elemkészlettel hoztunk létre alkotásokat.

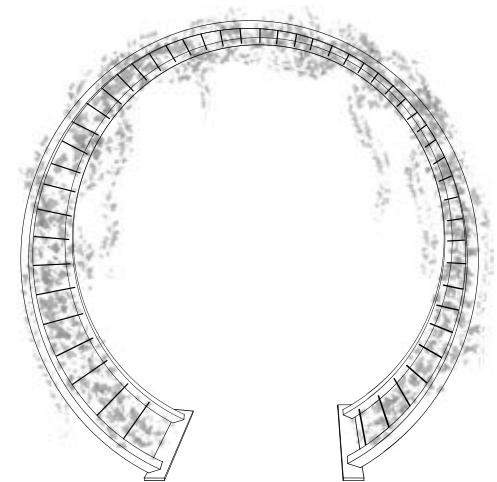
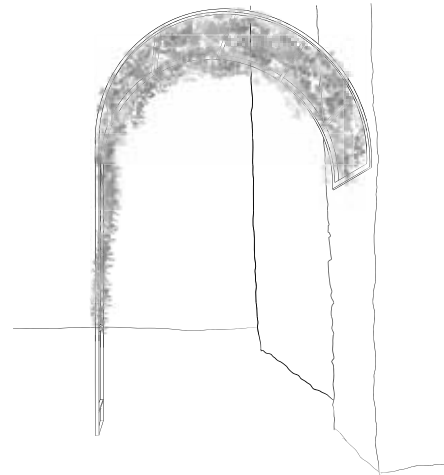
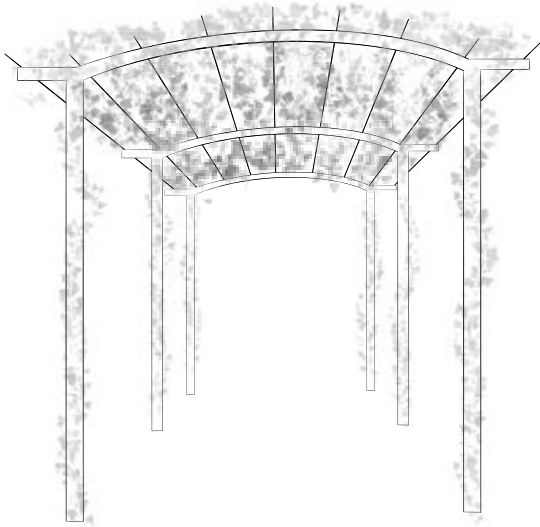
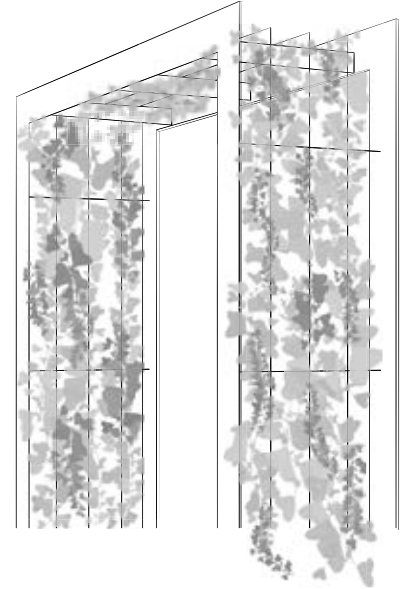
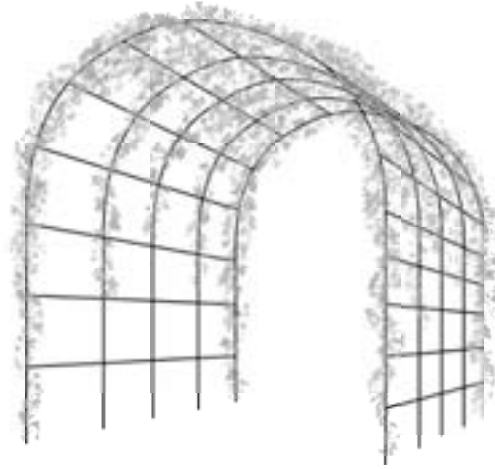
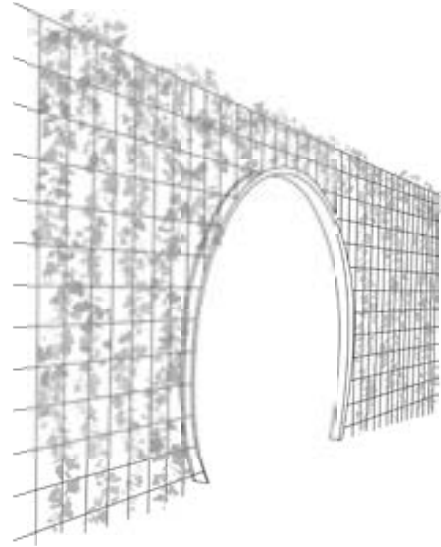
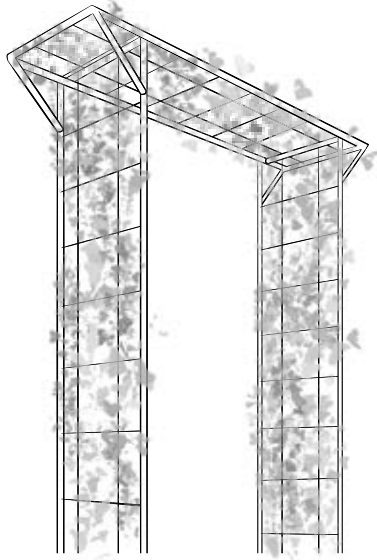
Ez a redukció a tér tervezése során is segítségünkre volt, ugyanis a bányászati múltból a térre adaptálható elemek körét is folyamatosan szűkítettük.

[10]

TÁRGYAINK

- SZÁRNYÉK
- TORONY
- ALAGÚT
- KAPU
- PAD

Minden bánya mellett megtalálható volt egy liftfelvono torony, amelynek alakja különösen felkeltette az érdeklődésünket. Ez egy rácsostartókból álló szerkezet, amelynek formája egy „K” betűre emlékeztetett minket. Ebből kifolyólag egy olyan objektumot terveztünk, amely idézi a liftfelvono torony formáját, illetve „K” rácsozata van.

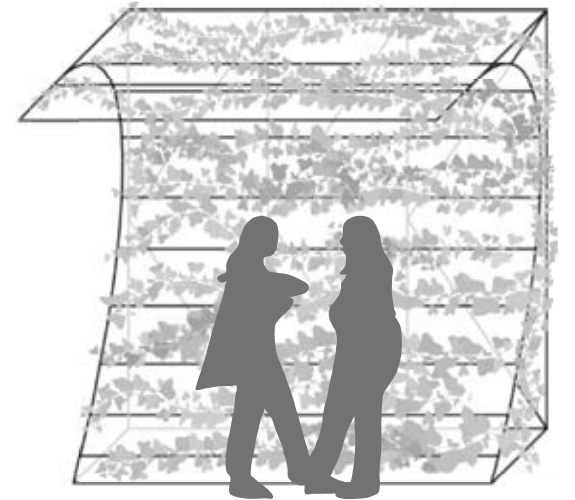
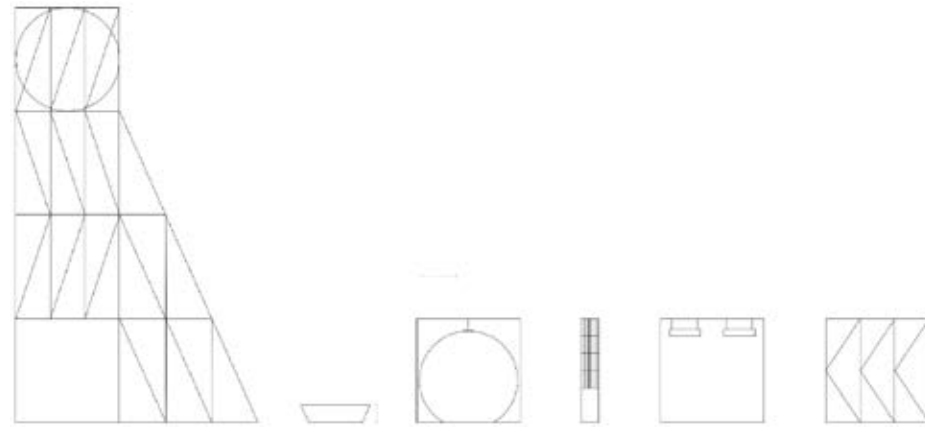
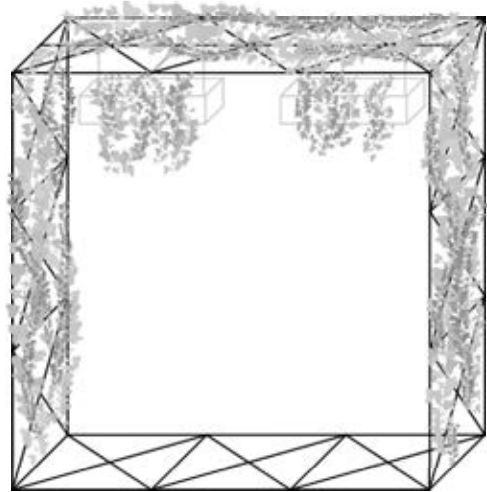
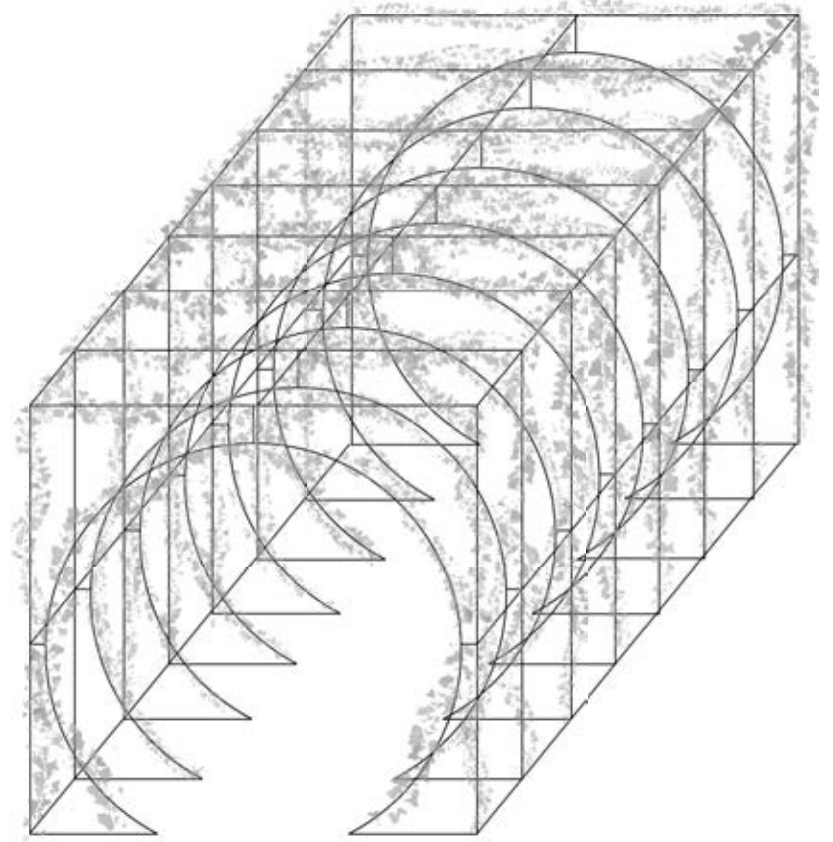
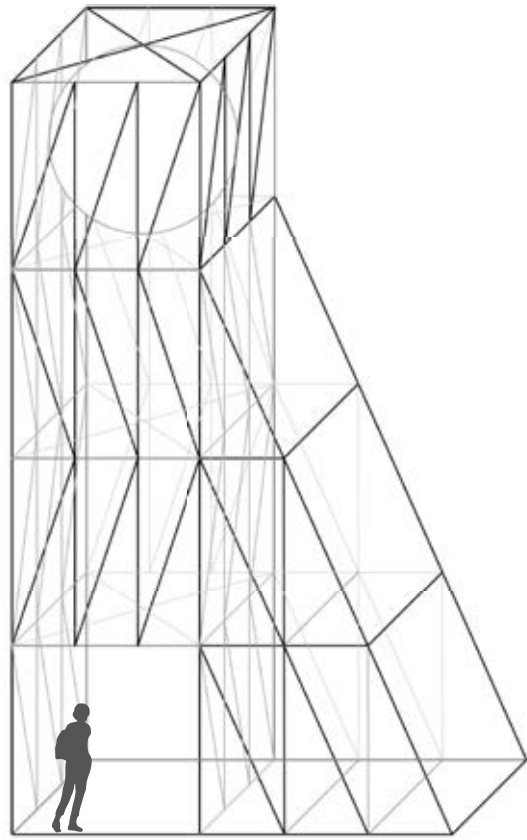
A bányaalagutat vájatokkal támasztották alá, ezek formája köszön vissza az egyik lugasunkon.

Az alagutunkat félbe vágva szárnyéket képeztünk, amely használata a népi építészetben eredeztethető és a fő funkciója a széltől való védelem és az árnyékadás.

A bányából a hőerőműbe a csilléket egy kötélpályán szállították, ez inspirálta a kapunkat.

A csilléket a kötélpályához egy érdekes formájú elemmel rögzítették, ez eredményezte a pad alakját. Továbbá minden bányászhoz - beosztásától függően- tartozott egy biléta, ezek alakja perforáltan megjelenik az ülőfelületen.

A hőerőművek mellett mindig található több magas kémény, ezekre emlékeztet a kör keresztmetszetű lugasunk.

TÉRRASZTER

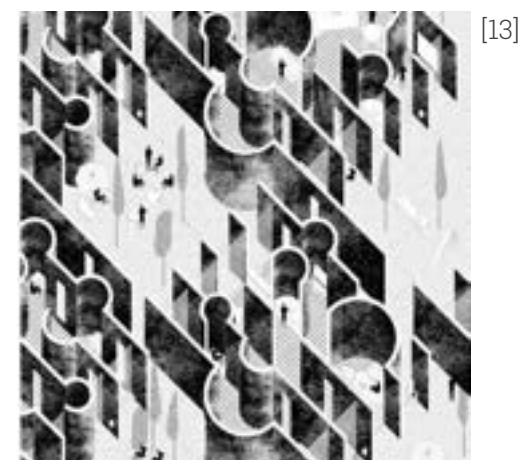
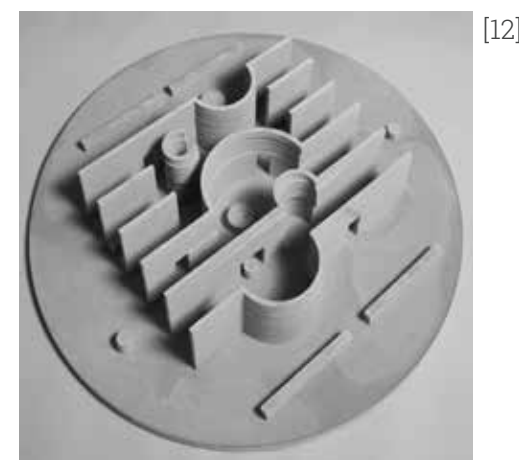
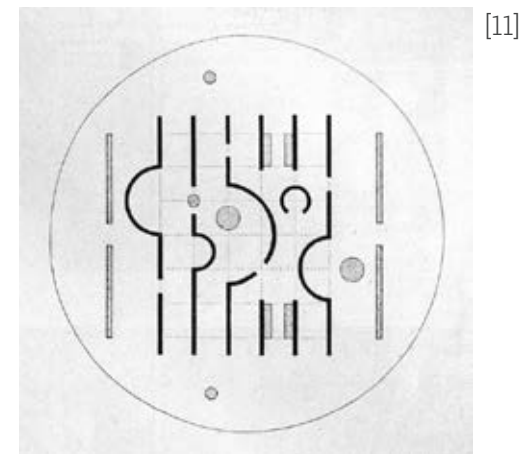
- KERET
- ARÁNYRENDSZER
- ALDO VAN EYCK

A Főtér közepe üres terület, viszont a városban megrendezésre kerülő ünnepek során rendszeresen szolgál helyszínül ideiglenesen felállított színpadnak, kézműves árusok standjainak, valamint a téli jégkorcsolyapályát is itt szokták felállítani.

Ezt figyelembe véve úgy képzeljük el a Főteret, hogy a mi tárgyaink egy rendszerbe illeszkedő keretként szolgálnának a tér középső használati területének.

Ahhoz, hogy valamilyen rendszer alapján erre a térre komponálhassuk a lugasainkat, egy raszterhálót húztunk fel. Egy négyzet oldala x , ahol $x=1\text{m}$. Ebben az arányrendszerben választottuk meg az objektumaink méreteit. Alaprajzilag egy síkbeli kompozíció létrehozására törekedtünk, amely a Főtérré érkezéskor térbelivé válik és egy ipusztriális látkép jellegét ölti. Ennek a különleges téri élménynek a kialakításában Aldo Van Eyck szoborpavilonja volt ránk inspiráló hatással.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

Képek a kérdőívezésről:

- [1] <https://www.facebook.com/posztovics.ilona>

Tatabánya múlt:

- [3] <https://www.tbmuzeum.hu/>
- [3] https://www.facebook.com/BanyaszatiesIpariSkanzen/?locale=hu_HU
- [2] <https://hu.wikipedia.org/wiki/Tatab%C3%A1nya>
- [5] <https://ntf.hu/index.php/2017/08/05/kis-amerika-a-tatai-medencében-az-első-tatabányai-bányamunkások-összetetele-a-munkások-nyomai-tukreben-1896-1900/?fbclid=IwAR0Si42YVDVbXc-wrJPY93HvJlog7zjgAJGABS89fH0UpcCUeBD4KwAJn0wbXc-wrJPY93HvJlog7zjgAJGABS89fH0UpcCUeBD4KwAJn0w>
- [6] http://w3.hdsnet.hu/exert/TB/terkepes/otelep/1898eromu.htm?fbclid=IwAR3f5Y_lbvD2gdR-fQ68RiqW5cpARzrWlT108Bze-ke-4aHAuKyOZHgtxg
- [7] http://kornyezetvaltozas.lapunk.hu/oroksegunk-1067928?fbclid=IwAR0EzJa5UHiqDMp5tdgTBf2lJAVGAAGRfmBw1jNH5caA_LtPXCmGrACCCZ-o
- [8] http://tatabanyaiakkore.network.hu/kepek/regen/banhidai_ero_mu?fbclid=IwAR19JRqQVeXcqXWReG-DEXL0cBjvxp7ZF1UqctBnGLKZSy6UFri4nH9_VFI
- [9] https://forum.index.hu/Article/showArticle?na_order=&na_start=990&na_step=30&t=9158560&fbclid=IwAR1I5dWhHj3GNq38JVY1Bkb4aaA2v_TkWB_S-TPxu6ICnJbcVaemysGu-OA

Bernd és Hilla Becher:

- [4] <https://poulwebb.blogspot.com/2011/01/bernd-and-hilla-becher-photography.html?m=1>

Lois Viktor, hangszerszobrok:

- [10] https://artline.hu/portfolio_lois

Aldo Van Eyck:

- [11] <https://socks-studio.com/2013/11/18/sonsbeek-pavilion-in-arnhem-aldovaneyck-1966/>
- [12] <https://www.are.na/block/12588157>
- [13] https://64.media.tumblr.com/59237aeba321df5d10668078057e68d4/tumblr_o9wae7GipU1vs5n7ao1_1280.jpg

Szerzők:

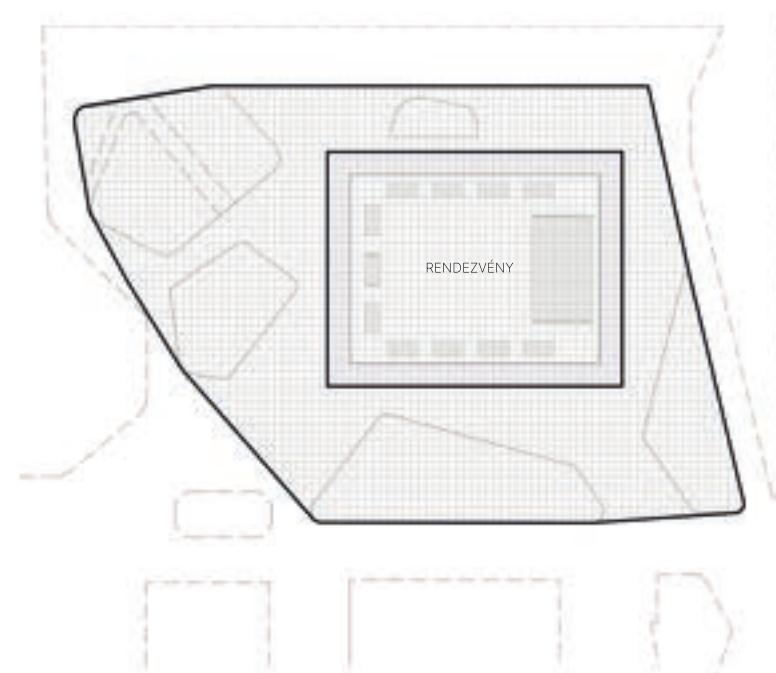
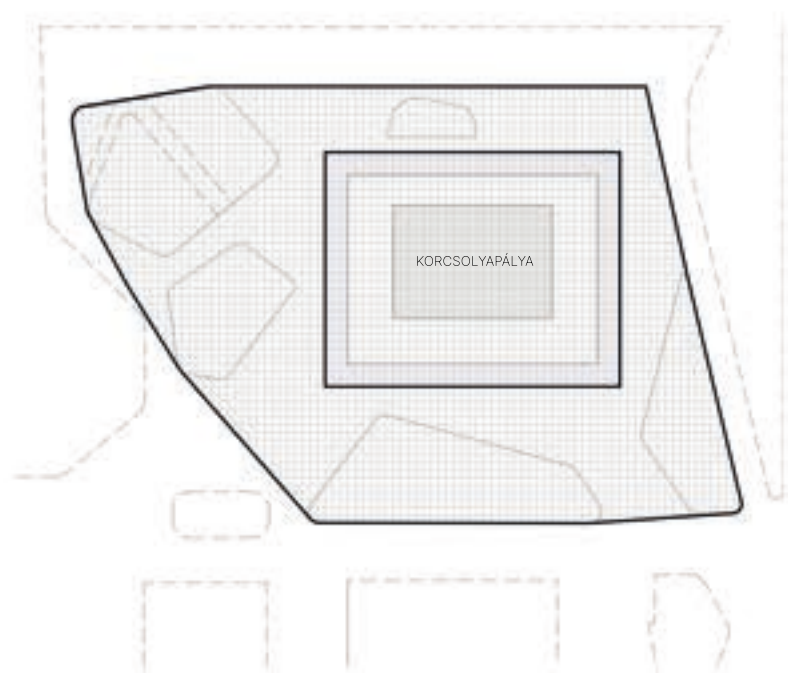
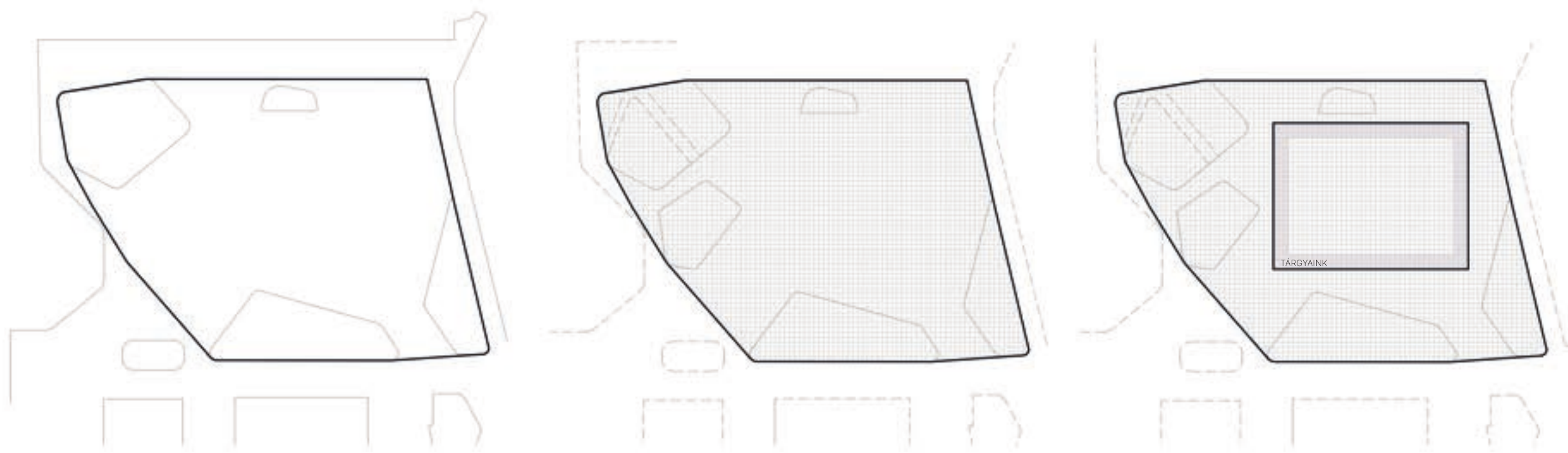
Horváth Lili Flóra
Jahoda Boglárka Ingrid

Konzulens:

Nagy Márton Kálmán DLA

BME Építészmérnöki Kar
Tudományos Diákköri Konferencia
Művészeti és Művészettudományi Szekció
Művészeti Alkotások
Forgatag
2023

Forgatag

TDK 2023

MÚLT-JELEN
TATABÁNYA IDENTITÁS-KERESÉSE

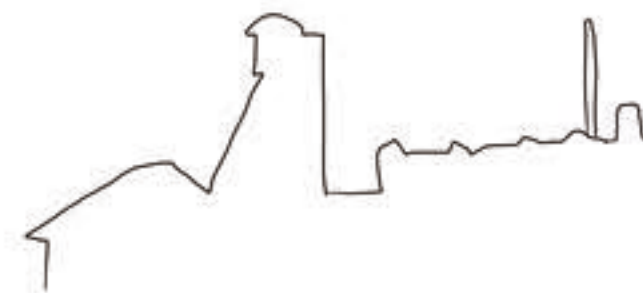
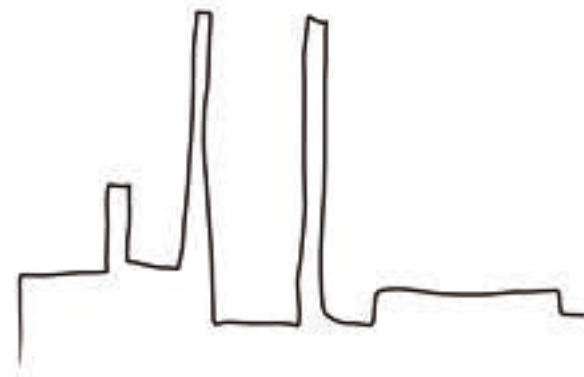
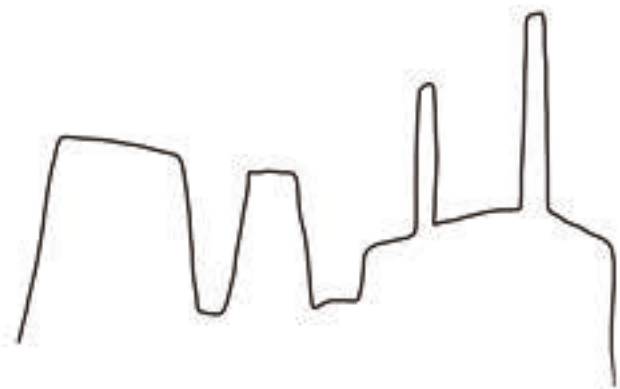
TÉR FELTÉRKEPÉZÉSE M 1:1000

SZERZŐ
JAHODA BOGLÁRKA INGRID
HORVÁTH LILI FLÓRA

KONZULENS
NAGY MÁRTON KÁLMÁN DLA

BME LAKÓÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK, 2023

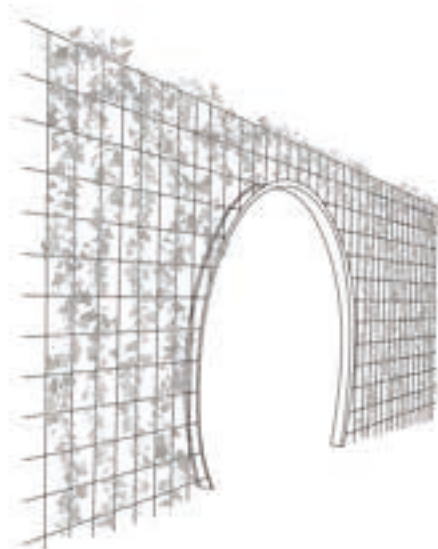
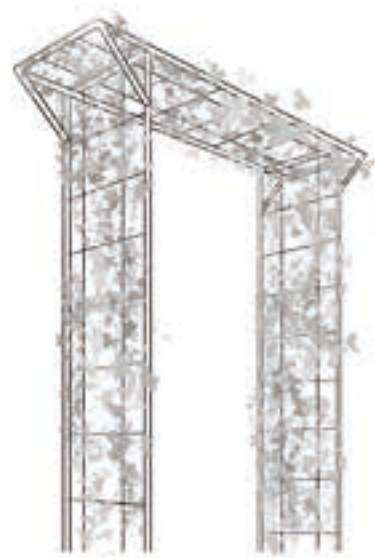

2

Tatabánya látképei

Lugas gyűjtés

Forgatag

TDK 2023

MÚLT-JELEN
TATABÁNYA IDENTITÁS-KERESÉSE

SZERZŐ
JAHODA BOGLÁRKA INGRID
HORVÁTH LILI FLÓRA

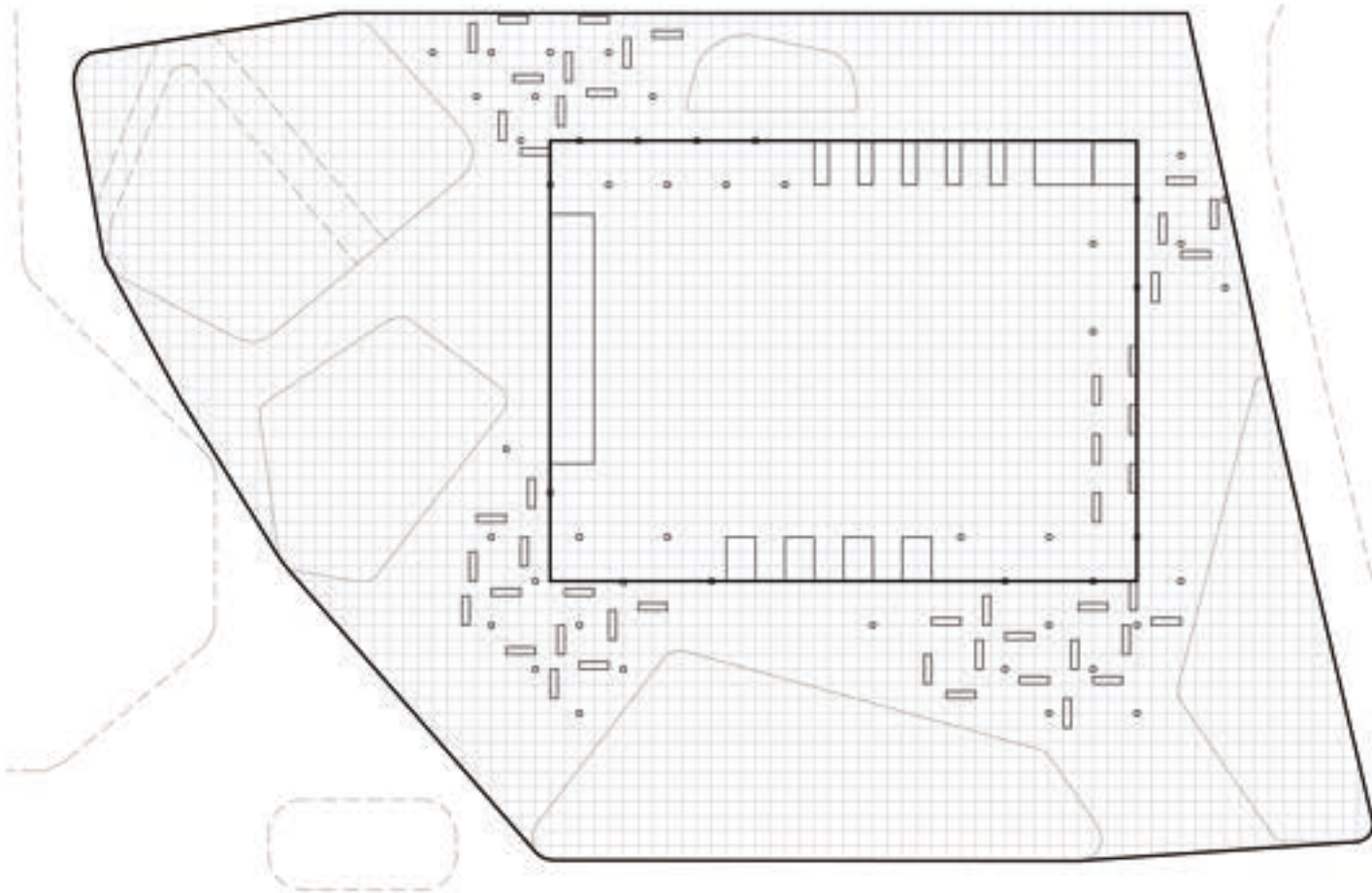
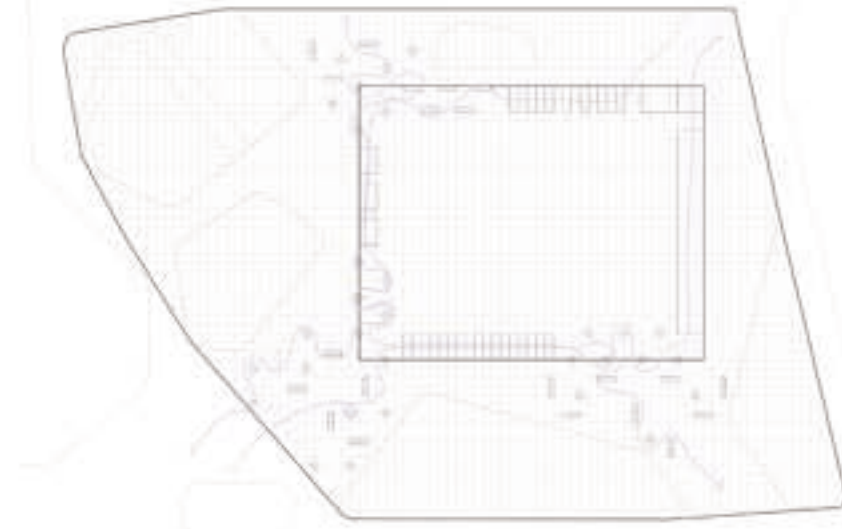
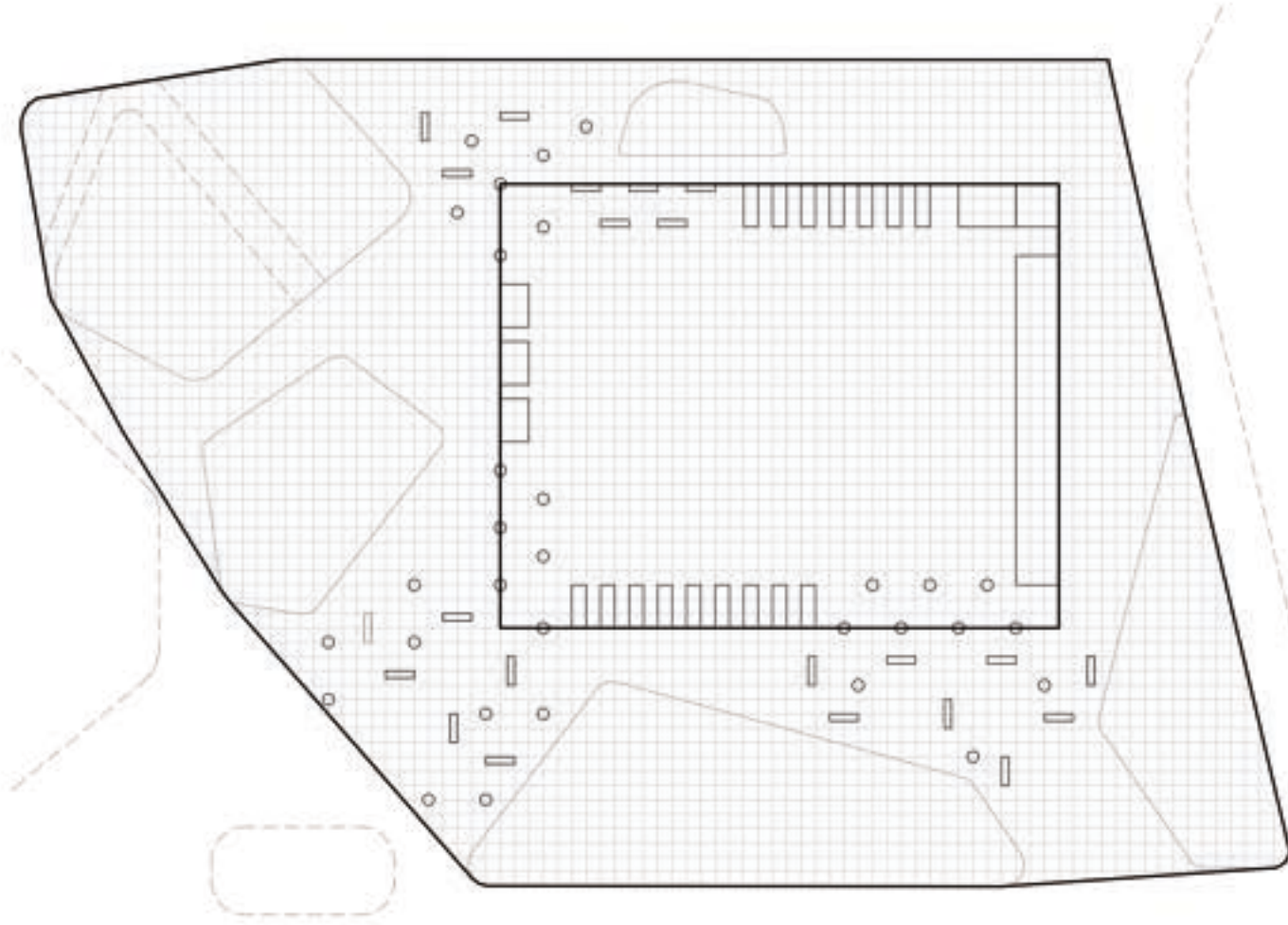
KONZULENS
NAGY MÁRTON KÁLMÁN DLA

BME LAKÓÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK, 2023

3

Forgatag TDK 2023

MÚLT-JELEN
TATABÁNYA IDENTITÁS-KERESÉSE

ALAPRAJZI VARIÁCIÓK M 1:500

SZERZŐ
JAHODA BOGLÁRKA INGRID
HORVÁTH LILI FLÓRA

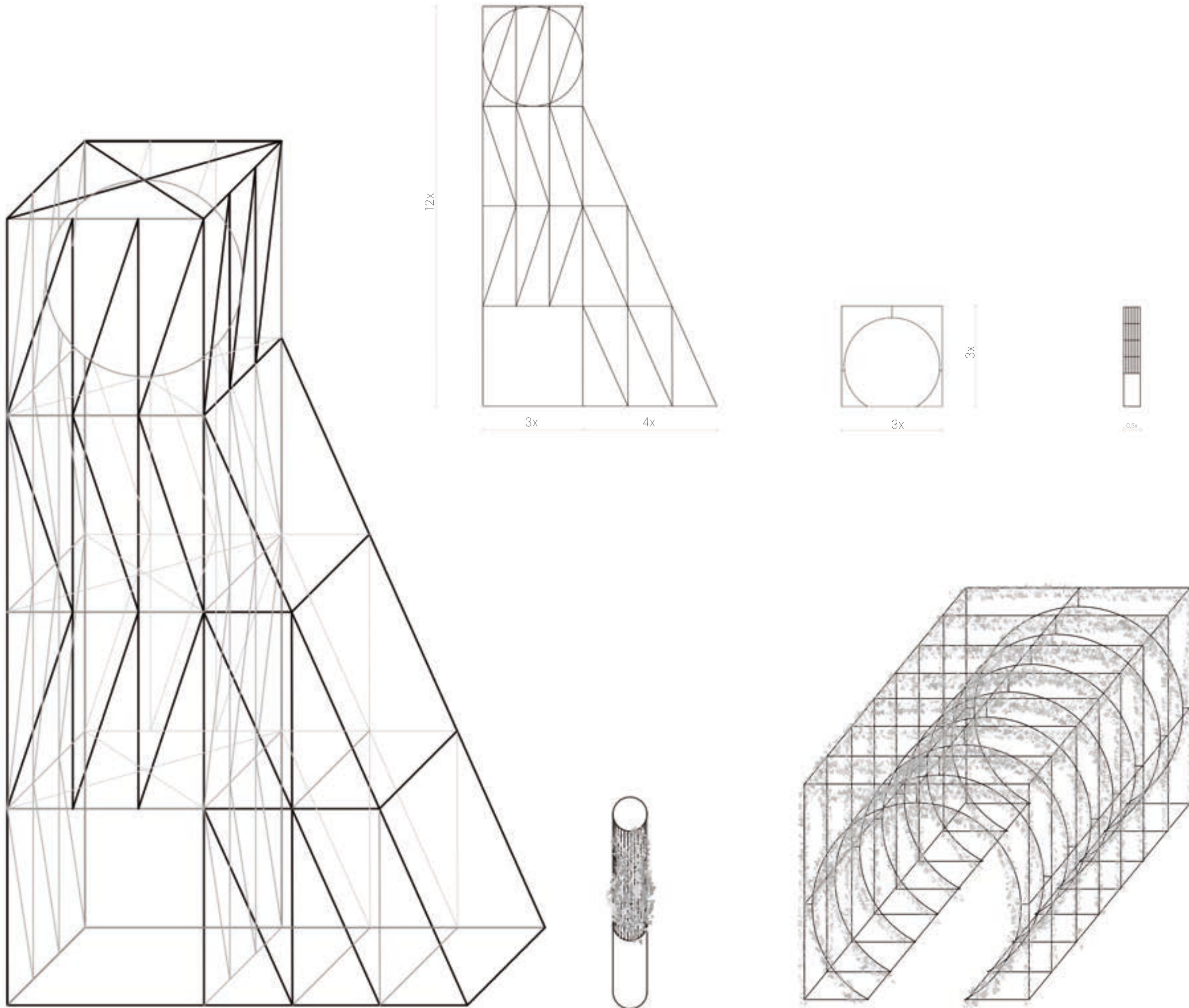
KONZULENS
NAGY MÁRTON KÁLMÁN DLA

BME LAKÓÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK, 2023

4

Forgatag

TDK 2023

MÚLT-JELEN
TATABÁNYA IDENTITÁS-KERESÉSE

OBJEKTUMOK

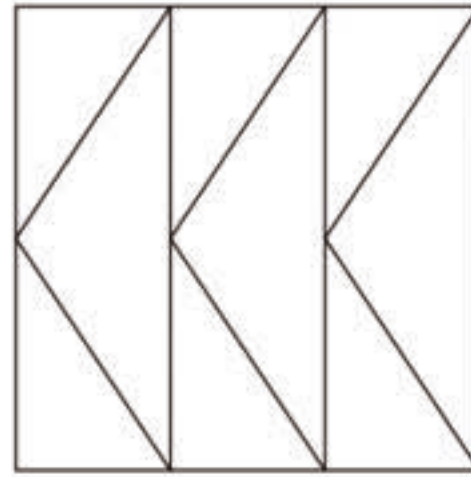
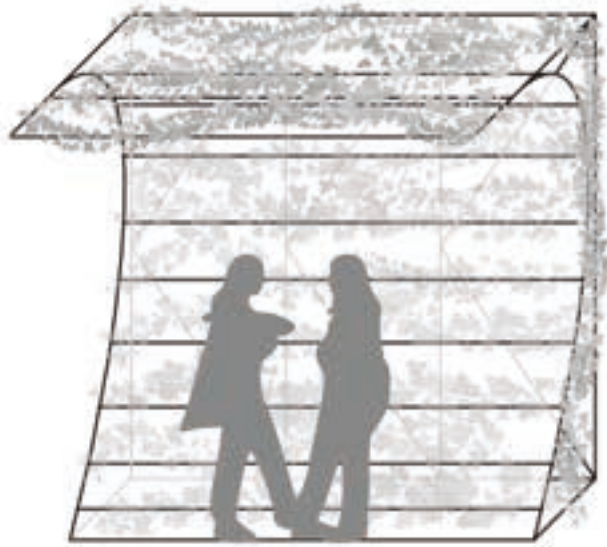
SZERZŐ
JAHODA BOGLÁRKA INGRID
HORVÁTH LILI FLÓRA

KONZULENS
NAGY MÁRTON KÁLMÁN DLA

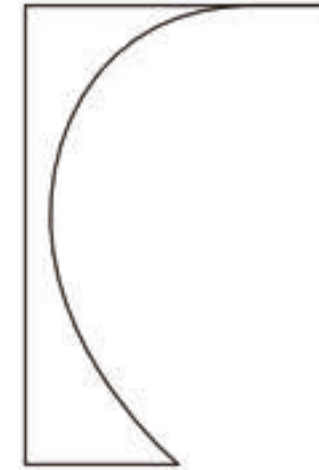
BME LAKÓÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK, 2023

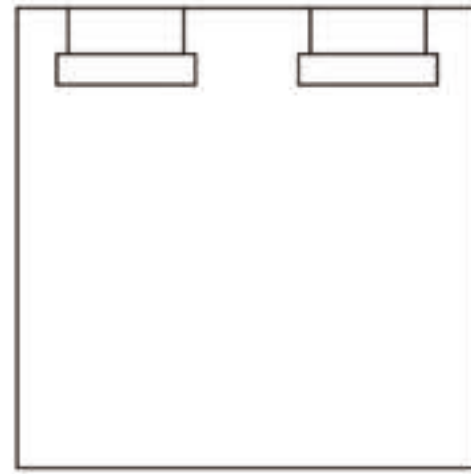
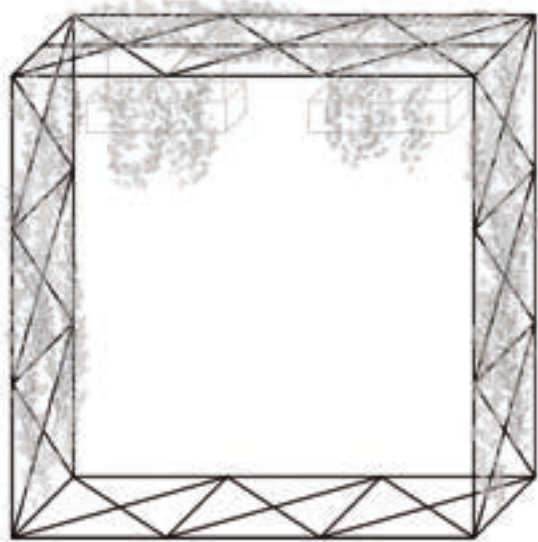
5

3X

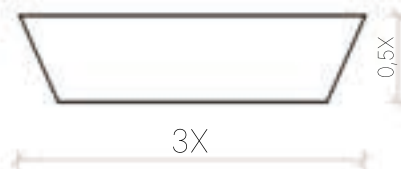
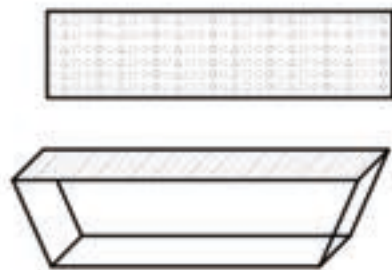
3X

3X

3X

Forgatag TDK 2023

MÚLT-JELEN
TATABÁNYA IDENTITÁS-KERESÉSE

OBJEKTUMOK

SZERZŐ
JAHODA BOGLÁRKA INGRID
HORVÁTH LILI FLÓRA

KONZULENS
NAGY MÁRTON KÁLMÁN DLA

BME LAKÓÉPÜLETTERVEZÉSI
TANSZÉK, 2023